

Veckans växt v. 16 2009

Till vänster storbladig murgröna (*Hedera hibernica*), till höger murgröna (*Hedera helix*).

Murgröna (*Hedera*)

Murgrönesläktet omfattar ett tiotal arter städsegröna, klättrande buskar. I naturen finner man dem över ett stort område från Europa och norra Afrika till Asien och Japan. Murgrönorna klättrar själva med hjälp av häftrötter som sitter på de unga skotten. De växer lika bra som marktäckare, och klarar oftast de flesta jordar och ljusförhållanden.

Murgrönorna har en mycket speciell egenskap – deras liv omfattar två olika faser. De klättrande skotten är sterila, har flikiga blad och häftrötter (juvenil fas). När plantan är ca 10 år gammal, och har klättrat så högt den kan på sitt underlag, utvecklas buskiga grenar med diamantformade blad som saknar häftrötter men däremot kan blomma (adult fas). Om man beskär murgrönan regelbundet blir den tät och stannar dessutom i den juvenila fasen, med flikiga blad. Tar man däremot sticklingar av blomgrenar i den adulta fasen och planterar dem blir resultatet inte en klättrare utan en buske. Buskmurgröna odlades till exempel i Danmark 1875 och såldes från Alnarps trädgårdar från 1893 och framåt, åtminstone till 1939.

Murgröna (*Hedera helix*) växer vild från Europa till Iran. Den växer sällsynt vild i södra delen av Sverige, och är Gotlands landskapsblomma. Murgrönan är en gammal medicinalväxt som bland annat använts för sårvård på

grund av sina antibakteriella egenskaper. Den får gulgröna blommor i september-oktober som är omtäckta av fjärilar och bin. Blommorna följs av blåsvarta bär som mognar sommaren efter. Murgröna såldes från Alnarps trädgårdar 1864-1939. Det finns även hundratals odlade sorter med olika utseende. Bland annat har flera brokbladiga sorter sålts från Alnarps trädgårdar. År 1864 såldes t.ex. den vitbrokiga 'Argenteo Variegata' (1864) och den gulbrokiga 'Aureo Variegata'.

Storbladig murgröna (*Hedera hibernica*) har stora, klargröna, nästan hjärtformade blad. Arten anses komma från Irland, men odlas i hela Europa och i södra Sverige. Den är härdig till zon 3. Arten såldes bland annat 1859 i Danmark. Även av storbladig murgröna finns många sorter i odling. Från Alnarps trädgårdar såldes t. ex. den gulbrokiga 'Aureo variegata' 1864 och 'Variegata' 1893-1909.

Kaukasisk murgröna (*Hedera colchica*) är en art från norra Turkiet och Kaukasus, som har 15-20 cm breda blad. Den fanns i odling i Storbritannien 1850, och i Danmark 1861. Alnarps trädgårdar sålde arten från 1880 och framåt till åtminstone 1939, däremot inte alla år. Åren 1893-1913 sålde man också sorten 'Dentata' som har ännu större blad med lite mer ojämna, ibland tandade kanter.

Text och foto: Anna Andréasson